

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

VÉLEMÉNYEK

EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG

2009. MÁJUS 13–14-ÉN TARTOTT, 453. PLENÁRIS ÜLÉSÉN

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Kutatás és fejlesztés: a versenyképesség támogatása

(feltárási vélemény)

(2009/C 277/01)

Előadó: **Anna Maria DARMANIN**

A cseh elnökség 2008. június 27-én felkérte az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságot, hogy dolgozzon ki feltárási véleményt a következő témában:

Kutatás és fejlesztés: a versenyképesség támogatása.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2009. április 24-én elfogadta véleményét. (Előadó: Anna Maria DARMANIN.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2009. május 13–14-én tartott, 453. plenáris ülésén (a május 14-i ülésnapon) egyhangúlag elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az EGSZB kéri a versenyképesség fogalmának ártértékelését, és meggyőződése, hogy a hosszú távú versenyképesség többé nem mérhető pusztán a GDP alapján; tágabb perspektívára van szükség, amely magában foglalja a társadalmi, gazdasági és környezeti fenntarthatósági tényezőket. Az EGSZB úgy véli, hogy a jelenlegi gazdasági klímában ideje a jövő tekintetében fenntartható versenyképességre törekednünk.

1.2. Az EGSZB megítélése szerint az innováció a fenntartható versenyképesség nélkülözhetetlen része. Ezt arra alapozza, hogy a fenntarthatóság egy folyamat és egyben egy folyton változó mutató is, így egy ilyen folyamatot az innovációval lehet előbbre vinni. Ezenkívül a kutatás és a fejlesztés az innovációs folyamat rendkívül fontos részét képezi.

1.3. Ebben a véleményben az EGSZB számos olyan tényezőt azonosít, amely akadályozza a kutatást és az innovációt. E tényezők elhárítása hosszú távú gondolkodást és a jövőbe való

befektetést igényel. Az EGSZB ezért, e korlátozó tényezők hatásainak minimálisra csökkentése érdekében az alábbi kezdeményezések megvalósítását ajánlja:

- Az Unión belüli innovációs lehetőségek és programok összehangolása. Jelenleg sokféle innovációösztönző lehetőség elérhető az Unióban, ezek azonban gyakran különállóak és láthatóan nem összehangoltak. Az EGSZB ezért úgy véli, hogy az Európai Bizottságnak és az innovációs programokat működtető egyéb testületeknek jobban kellene törekedniük az innováció terén történő koordinációra.
- Az információáramlás csökkentése és koherensebb, egyszerűbb hozzáférés biztosítása az innovációs és kutatási információkhoz és lehetőségekhez. Az EGSZB értékeli a túl sok, elsősorban elérhető információ csökkentésére tett erőfeszítéseket, de megítélése szerint ennél többre lenne szükség. Különösen a kkv-k érdekében a tájékoztatásnak célzottnak, egyszerűnek, hatékonynak és összehangoltnak kell lennie.

- Az oktatási rendszerekbe való befektetés fokozása az Erasmushoz és a Comeniushez hasonló programok megerősítése révén, melyekkel a diákoknak lehetőségük nyílik kihasználni a külföldi tanulás nyújtotta előnyöket. Az EGSZB úgy véli, hogy tartós változás alapvetően az alap- és középfokú oktatás szintjén érhető el, ezért a fenti programokhoz hasonló lehetőségek fontos mérföldkövet jelentenek a hallgatók képzésében.
- A vállalkozási ismereteket az oktatási tanterv szerves részévé kell tenni. A vállalkozói gondolkodásmód mind a kutatás, mind pedig az ipar területén fontos, ezért ez a gondolkodásmód előmozdítható annak biztosítása révén, hogy az oktatási rendszerben központi szerepet kapjon a vállalkozó szellem fejlesztése.
- Az új csúcstechnológiai folyamatokkal vagy termékekkel foglalkozó fiatal vállalkozók gazdasági túlélési esélyeinek javítása.
- A fiatal kutatók foglalkoztatási feltételeinek meghatározása, nem meglegedve egyszerűen méltó körülmények biztosításával, hanem úgy, hogy a legjobbak számára is vonzóvá tegyék a szakmát. Az EGSZB elismeri, hogy a kutatói munkalehetőségekkel kapcsolatos feltételek terén lehetnek különbségek a tagállamok között, ugyanakkor hangsúlyozza, hogy összehangolt összeurópai fellépésre van szükség a kérdés megoldására.
- Minden tagállam fontos szereplőként történő bevonása az innovációs folyamatba, ezzel kiaknázva az egész EU-27 és nem csak a k+f+i terén tapasztaltabb szereplők potenciálját.
- A tudományos körök és az ipar közti folyamatos tapasztalatcserét célzó struktúrák megerősítése.

1.4. Az EGSZB elismeri, hogy a kutatás és az innováció nemcsak az egyetemeket és a vállalatok erre szakosodott osztályait érintik, hanem mindenkit. A munkahelyeken minden egyes ember jelentős erőforrást képvisel, és az alkalmazottakra épülő innováció koncepcióját tovább kell fejleszteni. A fogalmat figyelembe kell venni a munkahelyi együttműködéssel, az egész életen át tartó tanulással és az üzemi tanácsokban folyó munkával kapcsolatban.

1.5. Az EGSZB úgy véli, hogy a 2010 utánra szóló liszaboni menetrendben nemcsak arra vonatkozóan kellene célt kitűzni, hogy a tagállamok mennyit költsenek k+f+i-beruházásra, hanem arra vonatkozóan is, hogy a GDP mekkora arányát fordítsák oktatásra, amely az EGSZB megítélése szerint az innováció fontos katalizátora. Ezért az EGSZB az alábbi célkitűzéseket ajánlja a 2010 utánra szóló liszaboni menetrend számára:

- a GDP 7 %-a oktatási célokra (az alapfokútól a felsőoktatásig);
- a GDP 1 %-a közfinanszírozású k+f-re;
- 2 % pedig magánfinanszírozású k+f-beruházásokra.

1.6. Az EGSZB azt is kijelenti, hogy a jövőben a jelentős részben fenntartható és magas környezetvédelmi hatékonyságú termelést folytató, számos új technológiát alkalmazó országok és vállalatok lesznek a legversenyképesebbek. Az EGSZB azt ajánlja, hogy az EU általánosan érvényesítse a környezetvédelmi hatékonyságot az oktatási, a kutatási és innovációs, az ipar-, a

közlekedési, az energia- és éghajlat-, valamint a szociál- és foglalkoztatáspolitikában, továbbá szoros és határozottabb együttműködést támogat a különféle szakpolitikai területek között.

1.7. Az EGSZB a jelenlegi pénzügyi és gazdasági válságból következő komoly veszélyre hívja fel a figyelmet: előfordulhat, hogy számos vállalat kénytelen lesz csökkenteni K+F tevékenységét is, amire ráadásul a munkaerő-felvétel leállításával reagálhat, és ezzel munkanélküliségre ítéli az egyetemek és műszaki főiskolák végzős diákjait. Az EGSZB ezért arra kéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy éppen e nehéz válsághelyzetben tegyenek lépéseket – az államilag támogatott kutatóintézmények anticiklikus munkaerő-felvételi politikáján keresztül – a fiatal tudósokat és mérnököket fenyegető munkanélküliség leküzdésére, és támogassák továbbra is a műszaki és természettudományi tanulmányokat.

2. Versenyképesség

2.1. Az EGSZB megítélése szerint alapvetően fontos az EU versenyképességének fellendítése, konkrét célkitűzésekkel és jelentősen megnövelt erőforrásokkal, valamint az egész Közösség területén fellelhető tudományos és műszaki szaktudás és struktúrák teljes körű felhasználásával. Csak az újraindított innovációs politika és az összes többi közösségi politika közötti hatékony szinergia révén képes az Európai Unió felzárkózni, valamint lefektetni egy olyan új fejlesztési modell alapjait, amely saját exportképességének az alacsony munkaerő-költségekkel működő feljövőben lévő országokkal szembeni növelésén alapul.

2.2. Az EGSZB úgy véli, hogy ki kell szélesíteni az európai versenyképesség megközelítését, és így nem csak a tagállamok GDP-jét kell mutatóként felhasználni. A versenyképességet holisztikusabban kell szemlélni, a fenntartható versenyképességre helyezve a hangsúlyt. Az ilyen versenyképesség elérésének mérésére különféle mutatók léteznek, amelyek eszközként használhatók. A Paradiso projekt referenciadokumentuma (amelyet a Római Klub tagjai írtak) számos ilyen mutatót megnevez. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a már létező eszközöket figyelembe vevő új mutatót kell elfogadni. Ennek magában kell foglalnia a fenntartható társadalmi alkalmazásokat, a fenntartható gazdasági modelleket és a környezetvédelmi fenntarthatóságot.

2.3. Az iparosodott világban tapasztalható recesszióra és az EU gazdaságának kedvezőtlen kilátásaira tekintettel az EGSZB segíteni kíván a válságon való felülkerekedéshez szükséges válaszok azonosításában. Ezért üdvözlí, hogy a cseh elnökség felkérte feltáró vélemény kidolgozására a *Kutatás és fejlesztés: a versenyképesség támogatása* tárgyban.

2.4. Az EGSZB-nek meggyőződése, hogy a jelenlegi kedvezőtlen periódusból csak azok a vállalkozások lábálnak ki gyorsan és kerülnek ki győztesen, amelyek versenyképesek tudnak maradni a minőségi hagyományos termékek és a csúcstechnológia piacain. A jövő kizárólag a kutatás és az innováció iránti komolyabb elkötelezettség révén biztosítható. Nyilvánvaló, hogy azok, akik korábban befektettek a kutatásba, most rendelkeznek a megfelelő struktúrákkal és humánerőforrásokkal, és így nagyobb az esélyük, hogy gyorsabban és sikeresebben vészeljék át a válságot, mint azok, akik mellőzték ezeket a ráfordításokat.

3. Kutatás, fejlesztés és innováció

3.1. Az EGSZB elismeri, hogy a kutatás és a fejlesztés az innováció motorjai. Az ipari innovációval foglalkozni kell ebben az Európa számára különösen nehéz időszakban. Az EGSZB úgy véli, hogy a gazdasági visszaeséssel és az erősödő recesszióval való szembenézéshez elengedhetetlen egy olyan innovációs folyamat beindítása, amely a fejlődést a valódi versenyképesség irányába tereli, és amely számos alappillére épül, amelyek hatékonyan fel-lendíthetik az európai ipari/termelési rendszert, aktívan kiaknázva a kibővült belső piac nyújtotta lehetőségeket. Ezek a pillérek a következők:

- kutatás, innováció és vállalkozás,
- a befektetések támogatása, valamint
- a képzés iránti erős és megújult elkötelezettség.

3.2. Jelenleg nyilvánvalónak tűnik, hogy az Unióban elismerten óriási erőfeszítéseket tettek a kutatás és az innováció terén. A válság súlyosságából adódó szükségleteket tekintve azonban további beruházásokra van szükség. Az EGSZB több erőfeszítést szeretne látni a kutatási programok keretében elért eredmények kereskedelmi hasznosítása terén, továbbá több átláthatóságot kér a forráselosztási és az értékelési folyamatban.

3.3. Ezenkívül az Európai Bizottság európai gazdaságélénkítési terve is további ösztönzést ad az innovációnak. Ez kitűnik abból, hogy jövőbeli forrásokat szánnak a környezetbarát autók, az energiahatékony épületekkel, valamint a jövő üzemeivel kapcsolatos kezdeményezések számára. Mindezek célja az, hogy tovább ösztönözzék a kutatást ezen a három területen, amelyeket a jelenlegi gazdasági válság súlyosan érintett.

3.3.1. Európa komoly beruházásokat valósított meg a kutatást és a technológiafejlesztést (ktf) előmozdító struktúrák tekintetében. Ezt bizonyítja, hogy számos struktúra és program létezik a különféle központi, nemzeti és regionális rendszerekben.

4. A tudásháromszög

4.1. Nyilvánvaló, hogy a hatékony ipari innováció és ktf érdekében a tudásháromszög mindhárom elemét az egész folyamat során be kell vetni.

4.2. Az EGSZB szerint az egyik alapvető cél a köz- és a magánforrásokból finanszírozott kutatások, az egyetemek és az ipar közötti szoros együttműködés megvalósítása lesz, amely elengedhetetlennek tűnik az európai versenyképesség felfelé ható dinamizálásának megteremtéséhez.

4.3. Az ezekről a kérdésekről szóló, *Együttműködés és tudásátadás a kutatási szervezetek, az ipar és a kkv-k között – az innováció fontos feltétele* (INT/448) című véleményt nemrég fogadták el. E vélemény célja a jelenlegi időszak alapos elemzése, tekintetbe véve az elért eredményeket és kilátásokat, felhívva a figyelmet a – túl hosszú ideig egymástól gyakorlatilag elszigetelten létező – két világ közti gyors és hatékony tudásátadás révén elhárítandó akadályokra.

4.4. A tudományos körök és az ipar közötti együttműködéssel kapcsolatban az EGSZB támogatta és üdvözölte a köz- és magánfinanszírozású kutatási konzorciumok létrehozását, ilyen például az új közös technológiai kezdeményezésekben (JTI) javasolt rendszer, amelyet az EGSZB kedvezően fogadott, és kérte mielőbbi végrehajtását és széles körű alkalmazását⁽¹⁾. Az EGSZB síkraszállt amellett, hogy ezeket a kezdeményezéseket kiterjesszék már ágazatokra is, hiszen ezek nemcsak hogy kezdetektől fogva meghatározzák a köz-magán társulásokat és a források egyenlő elosztását, hanem lehetőséget is biztosítanak az egyetemi struktúrák, az állami és a magán kutatóközpontok és a tudományos képviselői testületek számára, hogy e vállalkozások tagjai legyenek.

4.5. Az EGSZB itt megismétli egy korábbi véleményében (INT/335) foglaltakat, melyben sürgette egy, a tudományos körök és a vállalkozások közötti kapcsolatok aktív koordinálását és megszilárdítását szolgáló eszköz létrehozását, és ezt már meg is találták az Európai Technológiai Intézetben (EIT). Az EGSZB úgy véli, hogy az intézet teljes körű működését a szükséges pénzügyi és humán erőforrások rendelkezésre bocsátása révén sürgősen biztosítani kell.

4.6. Az EGSZB úgy véli, hogy a fent említett, az egyetemek és az ipar közötti valódi együttműködésen és kapcsolattartáson keresztül megvalósuló közösségi technológiai koordinációs szerep létfontosságú. Ez a legfontosabb tényező az olyan innovatív termékek és folyamatok kifejlesztéséhez, amelyek elengedhetetlenek az EU ipari rendszerének versenyképességéhez.

5. A kutatás és fejlesztés innovatív alkalmazásának akadályai

5.1. Ahhoz, hogy megfelelőbb képet kapjunk Európa jelenlegi helyzetéről az innováció területén, elemeznünk kell az innováció ösztönzésének jelenlegi gátjait.

5.2. Az EGSZB számos ilyen tényezőt is feltárt, melyek hagyományosabb megközelítéssel a következőképpen jellemezhetők:

- az oktatási intézmények kevésbé hajlamosak arra, hogy a kutatói hivatás választása felé irányítsák a fiatalokat;

⁽¹⁾ HL C 204., 2008.8.9., 19. o.; HL C 44., 2008.2.16., 11. o.; HL C 44., 2008.2.16., 15. o.; HL C 44., 2008.2.16., 19. o.; HL C 44., 2008.2.16., 22. o.

- a fiatal kutatók más országokban, így az USA-ban élő kollégáikhoz, valamint más szakmákhoz viszonyított lehangoló körülményei nagy visszatartó erővel bírnak a tehetséges fiatal kutatók pályaválasztása során;
- a kutatóintézetek kevésbé vannak kapcsolatban az ipar gazdasági követelményeivel;
- az ipar nem feltétlenül él a kutatóintézetekben meghatározott innovációs lehetőségekkel.

5.3. Mélyrehatóbb szinten az EGSZB néhány további tényezőt is feltárt:

- a vállalkozói szellem egy olyan hajlandóság, amelyet nem ösztönöz és nem képez kellőképpen az európai kultúra az európai iskolákban; ezért a fiatal vállalkozók támogatása, a gazdasági előfeltételek és a csúcstechnológiával foglalkozó fiatal vállalatok esélyei, hogy túléljék az első 5 évet, egyre csökkennek, ezáltal nem hatnak kellő ösztönzéssel;
- az akadémiai kultúra talán nem segíti elő az olyan típusú kutatást, amely képes előmozdítani a versenyképességet;
- az ipari kultúra talán nem segíti elő a változás felfedezését és a proaktivitást;
- az innovációs programokban, valamint a kutatásban és a fejlesztésben való kisebb fokú részvétel néhány uniós tagállam, különösen az EU-hoz legutóbb csatlakozott 12 tagállam részéről.

6. Az innováció és a versenyképesség alapvető tényezője: a szakmai képzés

6.1. A közösségi szinten meghatározott programok és prioritások magas szintű versenyképessé váló alakításának előfeltétele a magasan képzett emberi erőforrások rendelkezésre állása olyan képzési opciókkal egyetemben, amelyek megfelelnek a legmagasabb nemzetközi normáknak.

6.2. A humán tőke ugyanis a legfontosabb erőforrása a kutatásnak és a fejlesztésnek. Az Európai Unió megalakulásától kezdve elismerte, hogy az oktatást és a kultúrát be kell építeni az európai integrációs folyamatba. A Római Szerződés 127. cikke (EKSz. 150. cikk) kimondja, hogy a Közösség „olyan szakképzési politikát valósít meg, amely támogatja és kiegészíti a tagállamok intézkedéseit, ugyanakkor teljes mértékben tiszteletben tartja a tagállamoknak a szakképzés tartalmára és szervezésére vonatkozó felelősségét”.

6.3. Az 1980-as évekig a szakmai képzéssel kapcsolatban számos szándéknyilatkozat hangzott el, azonban kevés gyakorlati cselekvés valósult meg. Ez a tendencia megfordult az Eurydice megszületésével, mely az oktatási rendszerekkel és politikákkal kapcsolatos információk gyűjtésének, ellenőrzésének és terjesztésének hivatalos hálózata Európában. 1985-ben került meghatározásra az oktatási politika jogalapja a szakképzés fogalmának tágabb értelmű meghatározásával, mely átfogja a szakmai, kereskedelmi vagy foglalkoztatási felkészítés valamennyi formáját, közté a felsőoktatást.

6.4. Ezt tekinthetjük annak a pillanatnak, amikor a képzésre fordított figyelem kiemelt jelentőségű kérdéssé vált a közösségi politikákban, és testet öltött az első közösségi programokban (COMETT, ERASMUS, LINGUA a felsőoktatás és PETRA, EURO-TECNET, valamint FORCE a szakképzés számára).

6.5. A közösségi szintű képzés szerepére gyakorolt hatásukat jól tükrözi az ERASMUS, mely az egyes tagállamokban tapasztalt kezdeti akadályok ellenére a mintegy húsz évet felölelő időszakon át megközelítőleg 1 500 000 fiatal és 250 000 tanár számára tette lehetővé, hogy egy adott időszakot tanulással vagy tanítással töltsenek egy másik ország egyetemén, pozitív hatást gyakorolva ezzel az egész európai integrációs folyamat előrevitelére.

6.6. A javaslatok kidolgozásának hosszabb periódusát követően, mely az általános iskolától az egyetemig a képzés valamennyi szintjét átfogta a lisszaboni stratégia keretében, az Európai Tanács 2000 márciusában stratégiai célként jelölte meg, hogy az Európai Unió „a világ legversenyképesebb és legdinamikusabb tudásalapú gazdaságává” váljék. A barcelonai Európai Tanács 2002-ben újra megerősítette ezt a fontos szerepet, és azt a célt tűzte ki, hogy az európai oktatási és képzési rendszerek „az egész világon minőségileg elismertek legyenek 2010-re”.

6.7. Az EGSZB elismeri, hogy a kutatói hivatást kizárólag a rendkívül tehetséges fiatalok választhatják, ezért számukra kell vonzóvá tenni ezt a hivatást. A kutatók, az egyetemek és általában véve a társadalom befektetett a speciális szaktudás megszerzésébe és fejlesztésébe. Alapvetően fontos tehát, hogy a politika ne csupán gondoskodjék ezen beruházások lehető legjobb hasznosításáról, hanem biztosítsa azt is, hogy a befektetés nem hiábavaló. Ezenkívül mindenképpen biztosítani kell a kutatóintézetek finanszírozásának hosszú távú tervezését. Ezek az ösztönzők már említésre kerültek az EGSZB egy korábbi véleményében ⁽²⁾.

7. A kkv-k szempontjából:

7.1. További tényezőkkel kell számolnunk a kkv-k szintjén, ezek közül az EGSZB szerint a legfontosabb, hogy a kkv-k nem rendelkeznek elegendő forrással a kutatásba történő befektetésekhez, valamint az innovatív ötletek és a kutatási lehetőségek kihasználásához. Bár különböző típusú lehetőségek adódnak, az információk és a lehetőségek bősége már önmagában további visszatartó tényező, hiszen zavart kelt.

7.2. Az EGSZB ugyanakkor megismétli, hogy tekintettel számukra elterjedtségükre és az új munkahelyek létrehozásában játszott szerepük jelentőségére, fontos kedvező környezetet teremteni a kkv-k közvetlen részvételéhez az EU kutatási és innovációs kezdeményezéseiben, amint az a hetedik keretprogram „Kapacitások” programjának jelentős cselekvéseiben is szerepel.

⁽²⁾ HL C 110., 2004.4.30., 3. o.

7.3. A kkv-k részvétele gyakran nehéz a méretükre szabott eljárások híján, mely tényező az indulási szakaszban előírt kockázati tőke problémája mellett részvételük nehézségeinek legfontosabb oka. Valóban, míg a nagyobb vállalatoknak megfelelően strukturált irodáik vannak és rendelkeznek a szükséges információkkal a program finanszírozására vonatkozó kérelem benyújtásához, a kisebb vállalatok gyakran úgy döntenek, hogy nem nyújtják be a kérelmet, amikor szembekerülnek a kérelmek beadásába, a szerződések előkészítésébe és az ezt követő adminisztratív ügyintézésbe beépült túlzott bürokráciával.

7.4. Mindezek a tényezők megnehezítik az EGSZB véleményeiben megfogalmazott stratégiai célkitűzések teljesítését a kkv-k részvételi szerepével kapcsolatban, jóllehet ez utóbbiakban óriási innovációs potenciál rejlik. Az EGSZB újból kéri a kkv-k részvételével kapcsolatban előírt szabályok egyszerűsítését. Jelentős kreatív potenciállal rendelkeznek, alapvető a jelenlétük a civil társadalomból érkező elvárások és az új termékek iránti kereslethez való közelségük folytán.

8. További észrevételek

8.1. Teljes mértékben elismerve, hogy a kutatás és az innováció irányába való jelentős elköteleződés valamennyi modern gazdaság részét képezi, nem feledkeztünk meg arról, hogy magának a folyamatnak kizárólag környezetbarát termelésen, értékrendünk szigorú védelmén és az európai szociális modell melletti egyértelmű kiálláson kell alapulnia.

8.2. Ahhoz, hogy a kutatáson és az innováción alapuló új politika valósággá váljon, és az európai rendszer visszanyerhesse más fejlett gazdaságokkal és feltörekvő országokkal szembeni versenyképességét, stratégiai elkötelezettséget kell vállalnunk, és alapvetően növelnünk kell mind az emberi, mind pedig a gazdasági erőforrásokat annak érdekében, hogy Európa a tudományos kiválóság magas szintjét érhesse el világszinten.

8.3. Az EGSZB hangsúlyozza továbbá, hogy az innováció és a versenyképesség előfeltétele a képzési intézmények által nyújtott megfelelő szakképzés és -oktatás az általános iskolától az egyetemig, annak érdekében, hogy a fiatalokat megnyerjük a tudományos hivatás számára, ami biztosítaná a magas szintű professzionalizmussal és motivációval rendelkező erőforrásokat a legmagasabb nemzetközi normáknak megfelelő képzési lehetőségeknek köszönhetően.

8.4. Joaquín Almunia gazdasági ügyekért felelős európai biztos a „köztes gazdasági előrejelzés” kapcsán adatokkal látta el a 27 tagállamot, ami komoly aggodalmakat okozott. Az előrejelzés megerősíti, hogy Európa mély recesszióval néz szembe, amit a GDP 1,8 %-os átlagos csökkenése kísér. Az euró-zóna országainál ugyanilyen aggasztó az előrejelzés azoknak az országoknak az esetében, amelyek mindig is az európai gazdaság élvonalában voltak, így például Németország (– 2,3 %). Írországot súlyosan érintette a pénzügyi válság (– 5 %), ahogy Spanyolországot és

Olaszországot (– 2 %), valamint Franciaországot (– 1,8 %) is. Az előrejelzés szerint az európai GDP esésének katasztrofális következményei lesznek a foglalkoztatásra, a munkanélküliség aránya 8,2 %-os lesz, 3,5 millió munkahely vesz el, és a költségvetési hiány 27 tagállamból 12-ben meghaladja majd a Maastrichti Szerződésben meghatározott 3 %-ot, a legmagasabb arányban Írországon (11 %), Spanyolországban (6,2 %) és Franciaországban (5,4 %).

8.5. Ezek az adatok 2009. januárra vonatkoznak, de már most messze vannak az aktuális valóságtól. A biztos már több alkalommal szólalt fel ezzel kapcsolatban, megkongatva a vészharangot a gazdaság fokozatos és folyamatos romlása felett, és 6 millió állásvesztést prognosztizált 2010-re. Az EGSZB-nek szóló egyik beszédében Almunia biztos azt állította, hogy a legfrissebb adatokból ítélve a januári gazdasági előrejelzéseket negatív irányban kell korrigálni.

8.6. Ahhoz, hogy felmérjük a még mindig meglévő szakadékok és a gazdasági fellendüléshez szükséges céltól való távolságot közösségi szinten, csupán össze kell hasonlítanunk az Európában és az Egyesült Államokban eszközölt befektetéseket. Az USA GDP-je 3 %-át fektette be következetesen a kutatásba, míg az Európai Unió befektetései 2 % alatt maradnak, mivel néhány tagállam még mindig messze van a lisszaboni stratégiában meghatározott 3 %-os célkitűzéstől. Ma, a recesszió újabb időszakában még ez a célkitűzés is teljesen elégtelennek tűnik mennyiségi szempontból.

8.7. Ez a negatív forgatókönyv egyértelműen jelzi az Európa által felhalmozott lemaradást és az ahhoz szükséges erőfeszítés mértékét, hogy visszanyerjük a versenyképesség megfelelően magas szintjét egy olyan nemzetközi ipari összefüggésben, amely gyorsan változik, elsősorban a feltörekvő gazdaságok miatt.

8.8. Európának ezért tudnia kell, hogy hogyan használja ki a tudásba (a kutatásba és a fejlesztésbe, az oktatásba, a szakképzésbe) történő befektetésből, valamint az iparosodott gazdaságok növekedéséből származó előnyöket a versenyképesség szempontjából, és határozott lépéseket kell tennie ebben az irányban.

8.9. A jelentések azt mutatják, hogy a vállalatok többet tudnak kihozni saját kutatási tevékenységeikből, ha együttműködnek munkavállalóikkal, fejlesztik azok képességeit, és úgy szervezik meg a munkavégzés helyeit, hogy a munkavállalóktól származó ötletek továbbfejlődhessenek és a vállalat tényleges politikájává alakulhassanak.

8.10. A munkavállalókra épülő innováció jobb helyzetbe hozta a vállalatokat, sok pénzt spórolt meg nekik és növelte a versenyképességüket. Az elgondolás támogatandó, valamint hasznos lehet, amikor arról beszélünk, hogy ne keményebben, hanem okosabban dolgozzunk.

Kelt Brüsszelben, 2009. május 14-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Mario SEPI